

Ukrainan sodan kielteiset vaikutukset ulottuvat pitkälle

Venäjän hyökkäys Ukrainaankin lisää kehittyvien maiden ongelmia erityisesti konfliktiherkillä alueilla. Niiden ratkaisuun haettiin vastauksia KUAn ja KPT:n ajankohtaiskeskustelussa.

Venäjän hyökkäys Ukrainaankin mullistaa Euroopan ja Suomen turvallisuuspolitiikan, mutta sillä on paljon kielteisiä vaikutuksia myös kehittyviin talouksiin eri puolilla maailmaa. Tämä oli teemana Kirkon ulkomaanavun (KUA) ja Kehityspoliittisen toimikunnan (KPT) 12.5. järjestämässä ajankohtaiskeskustelussa, jossa pureuduttiin Ukrainan sodan kehityspoliittisiin vaikutuksiin.

Eduskunnan Kansalaisinfossa pidetyssä tilaisuudessa pohdittiin samalla sitä, kuinka Suomi voi osaltaan toimia ja jatkaa pitkäjänteistä työtään kestäväen kehityksen päämäärien edistämiseksi.

"On tärkeää, että järkyttävän sodan välittömistä seurauksista keskustellaan laajasti. Lisäksi on tarpeen lisätä ymmärrystä siitä, miten Venäjän hyökkäyssota heijastuu myös muihin konflikteihin ja konfliktiherkkyteen Euroopan ulkopuolella. Tämä pätee erityisesti jo ennestään hauraille, monien samanaikaisten kriisien koettelemille alueille ja siellä elävien ihmisten elämään", KPT:n puheenjohtaja Inka Hopsu (vihr) pohjusti.

Hintojen nousu koettelee eniten köyhimpiä

YK:n kehitysohjelman UNDP:n Afrikan alueellisen toimiston johtaja Ahunna Eziakonwa huomautti, että Ukrainan konfliktin syttymisen aikaan Afrikan maat kärsivät vielä koronapandemian aiheuttamasta syvästä taloudellisesta ja sosiaalisesta kriisistä.

"Ruuan, energian ja lannoitteiden hintojen huomattavalla nousulla on kaikkein suurimmat vaikutukset. Se on aiheuttanut elinkustannusten huomattavan nousun, josta kärsivät eniten kaikkein haavoittuvimmat, ennen muuta naiset ja lapset."

Eziakonwa varoitti, että pidemmällä aikavälillä tilanne uhkaa johtaa köyhien maiden velkaongelmien syvenemiseen. Myös sosiaaliset jännitteet voivat johtaa väkivaltaisiin protesteihin ja horjuttaa demokraattisesti valittuja hallituksia. Hän muistutti, että kahden vuoden sisällä Afrikassa on tapahtunut kuusi sotilasvallankaappausta.

"Afrikan maat tarvitsevat nyt kansainvälistä tukea, jotta ne voivat vahvistaa resilienssiään ja kestää myös tulevia kriisejä."

Uhka avun leikkauksista huolettaa

KUAn vaikuttamistyön päällikkö Tapio Laakso esitti huolensa avunantajamaissa esille nousseista vaatimuksista kehitysyhteistyön leikkauksista, kun apua siirretään Ukrainaankin. Myös puolustusmenot nielevät entistä enemmän julkisia varoja.

"Jo ennen Ukrainan sotaa humanitaarisen avun tarve oli suuri, mutta nyt tulossa on uusia leikkauksia."

Laakson mukaan avun väheneminen uhkaa kohdistua esimerkiksi koulutukseen, jossa oppimisvaje on kasvanut pandemian vuoksi vähenneen opetuksen vuoksi. Häntä huoletti myös rauhan rakentamiseen panostamisen ajautuminen sivuraiteille.

Ulkoministeriön Afrikan politiikka -tiimin vetäjä Maria Kurikkala sanoi, että poliittista ja taloudellista kumppanuutta korostava Suomen Afrikka-strategia antaa hyvän pohjan jatkaa yhteistyötä.

"Suomen ja koko EU:n on tärkeä välittää viestiä, ettei Afrikkaa ole unohdettu. Se tarkoittaa, että luvatusista ja sovitusta tuesta pidetään kiinni."

Kurikkala korosti myös EU-tason toimintaa Afrikan maiden auttamiseksi. Tätä varten on koottu 150 miljardin euron investointipaketti, jolla pyritään vauhdittamaan maanosan vihreää siirtymää, digitalisaatiota, kasvua ja työpaikkojen syntymistä.

Kaikki kehityspolitiikan keinot käyttöön

Julkisen rahoituksen lisäksi EU:n investointipakettiin on tarkoitus saada yksityistä rahaa. Myös kansanedustajien paneelissa korostettiin, että perinteisen kehitysyhteistyön rinnalle tulisi etsiä muita taloudellisia keinoja kehittyvien maiden tukemiseksi.

KPT:n varapuheenjohtajan Saara-Sofia Sirénin (kok) mielestä myös eduskunnassa keskitytään liikaa julkiseen kehitysyhteistyöhön ja sen rahoitukseen.

"Keskustelua hallitsevat edelleen vanhanaikaiset mielikuvat kehitysavusta. Sen sijaan kehityspolitiikan kokonaisuus tulisi ymmärtää laajasti."

Jussi Saramo (vas) nosti esille köyhien maiden kasvavan velkataakan helpottamisen.

"Velkoja tulisi mitätöidä, mutta sen tulisi tapahtua oikeudenmukaisesti ja tarkkojen prosessien kautta."

Anders Adlercreutzin (r) mielestä nykyinen maailmanpoliittinen tilanne korostaa entisestään demokratian periaatteita kunnioittavien valtioiden yhteistyön merkitystä. YK:n kaltaisten monenvälisten järjestelyjen rooli on tärkeämpi kuin koskaan.

"Tuntuu siltä, että Ukrainan kriisiä käytetään hyväksi kansainvälisen sopimusjärjestelmän ja valtioille asetettujen velvoitteiden murentamiseen. Demokratian ja oikeusvaltion periaatteista on pidettävä tiukasti kiinni."